

FI lausuntopyyntö VV

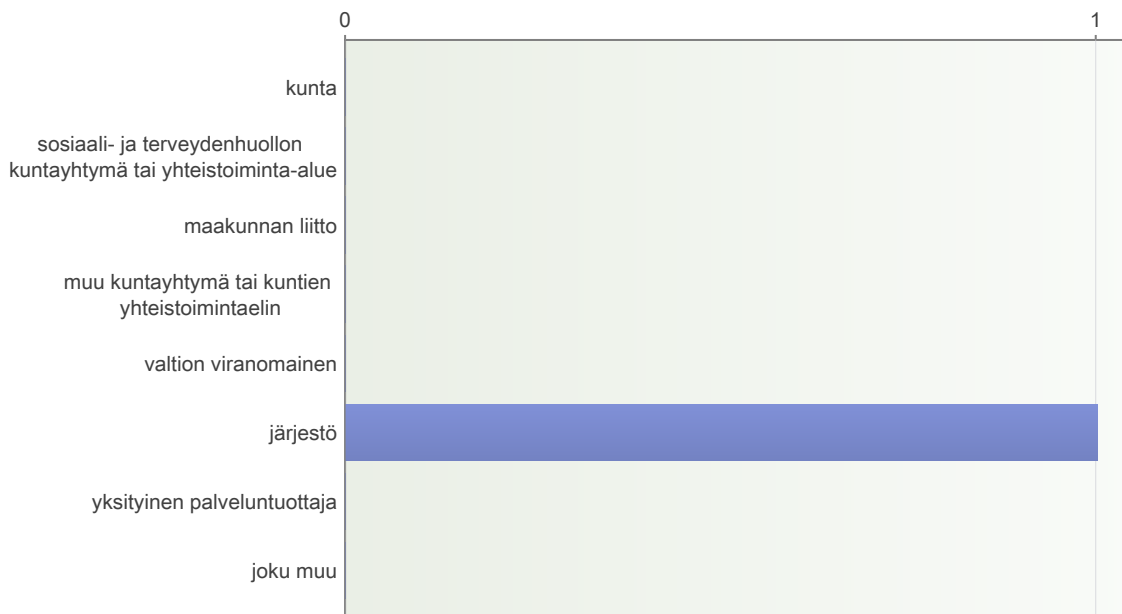
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Yrittäjät	Susanna Kallama	susanna.kallama@yrittaja.t.fi		

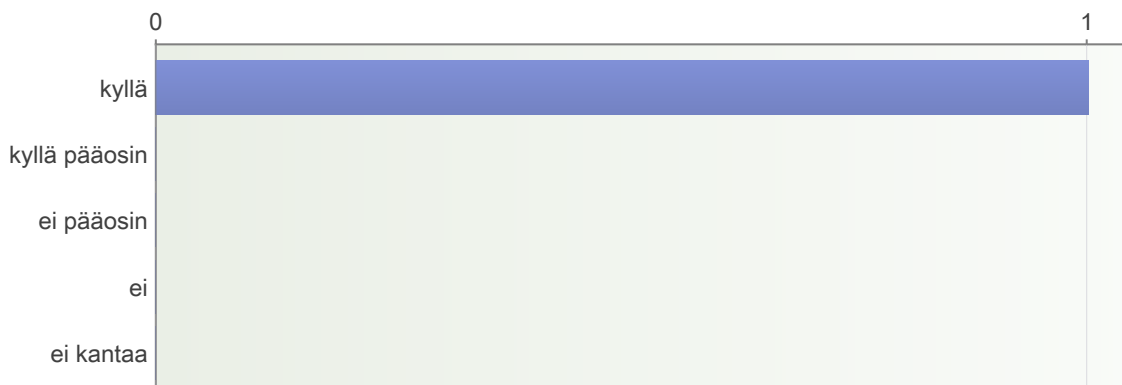
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksen tärkein muutosvoima on valinnanvapaus. Valinnanvapauden perusajatus on, että kaikki laatukriteerit täyttävät tuottajat saavat tuottaa palveluja ja asiakas saa valita itselleen parhaan tuottajan. Näin saamme kaikki käytettävissä olevat sote-resurssit kaikkien suomalaisten käyttöön. Tämä parantaa yksiselitteisesti palvelujen yhdenvertaista saatavuutta.

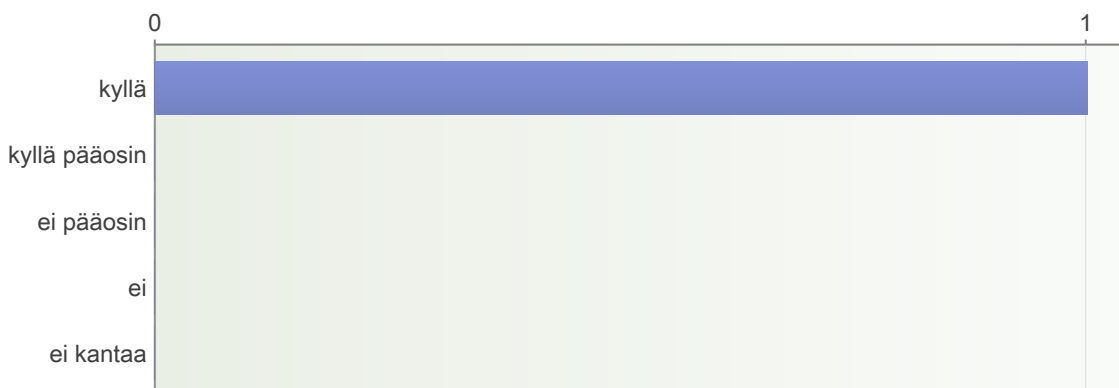
Kansalaisten valinnat ohjaavat palvelujen tuotantoa, jolloin palveluja syntyy ja tarjotaan siellä, missä niille on kysyntää.

Kansalaisten oikeus valita parantaa myös palvelujen laatua. Jo pelkkä mahdollisuus siihen, että tuottaja voi menettää asiakkaan, kannustaa huolehtimaan laadusta. Myös asiakas, joka vaihtaa palveluntuottajaa, saa tuottajat parantamaan toimintaansa. Tuottaja, joka haluaa menestyä palvelumarkkinoilla, selvittää, miksi asiakas on tyytymätön ja parantaa toimintaansa. Tästä hyötyvät myös muut asiakkaat, nekin, jotka eivät käytä oikeuttaan vaihtaa palveluntuottajaa.

Jokainen myös maksaa saamastaan palvelusta saman verran ja erilaiset tuottajat saavat työstään korvauksen samoilla perusteilla. Tämä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta verrattuna nykytilanteeseen, jossa on päässyt nopeammin palvelujen piiriin, jos on ottanut pienemmän julkisen rahan osuuden (Kela-korvaus) ja maksanut omalla rahalla isomman asiakasmaksun.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

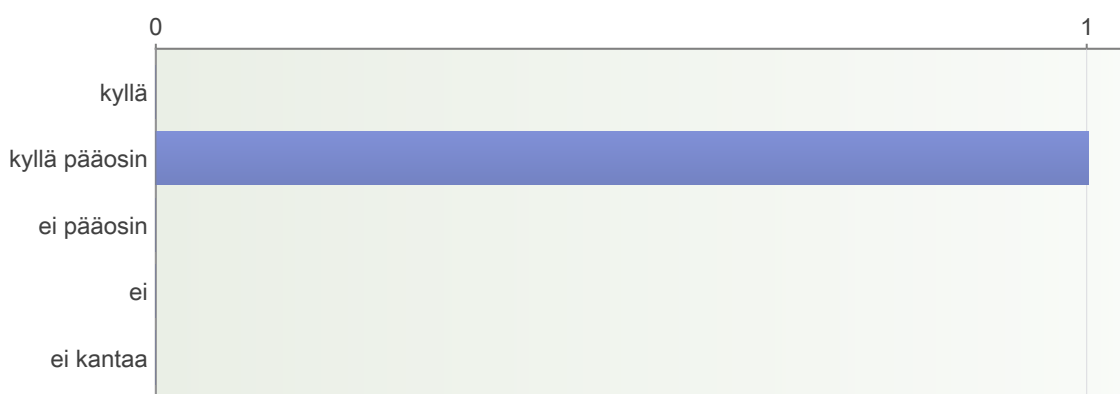
Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys lisää huomattavasti asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihinsa. Sote-keskuksen valinnan lisäksi erittäin tärkeitä ovat maksuseteli, henkilökohtainen budjetti ja asiakasseteli. Pitkäaikaista tukea ja hoivaa tarvitsevilla ihmisillä pitää olla oikeus vaikuttaa oman arkensa rakentamiseen ja siihen, keneltä he palvelunsa saavat. Henkilökohtainen budjetti on tähän hyvä väline. Sen käyttöä ei tule rajoittaa vain ikäihmisille, vammaisille ja kehitysvammaisille, vaan laajentaa kaikille laaja-alaista ja pitkäaikaista tukea tarvitseville.

Lisäksi maakunnilla on käytettävissään maakuntalaissa säädettävät osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas voi vapaasti valita itselleen soveltuvan suoran valinnan palvelujen tuottajan ja suun terveydenhuollon palveluiden tuottajan sekä maakunnan liikelaitoksen ja tarvittaessa sen palvelupisteen. Lisäksi käytettävissä ovat maksu- ja asiakassetelit sekä henkilökohtainen budjetti. Kaikki nämä yhdessä antavat asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua sopivaan palveluun, kun suoran valinnan palvelupaketti sisältää vain käytetyimmät peruspalvelut.

Suomen Yrittäjät kysyi joulukuussa 2016 kansalaisilta, kannattavatko he valinnanvapausmallia.

Kysymyksenasettelu oli seuraava:

Valinnanvapaus antaa sinulle oikeuden valita perustason sosiaali- ja terveystaljesi tuottajan, joita voivat olla yksityiset lääkärikeskukset, maakunnan omistamien yhtiöiden terveysasemat tai vaikkapa järjestöt. Valinta tapahtuu rekisteröitymällä valitsemasi sote-palveluntuottajan asiakkaaksi. Tältä tuottajalta saat yleislääkärin ja terveyden- sekä sairaanhoitajan palvelut sekä sosiaalipalvelujen neuvonnan.

Valinnanvapauden piiriin kuuluvat myös lisäpalvelut, kuten esimerkiksi fysioterapia, kotiin tuotavia hoivapalveluja, kaihileikkaus tai luomenpoisto. Näiden lisäpalvelujen osalta palveluntuottajan valinnan osalta on esitetty erilaisia vaihtoehtoja.

Kumpi seuraavista vaihtoehtoista vastaa lähinnä mielipidettäsi?

a) Haluan saada valinnanvapauden piiriin kuuluvat lisäpalvelut samalta tuottajalta, jonka olen valinnan perustason sosiaali- ja terveystalvelujeni tuottajaksi.

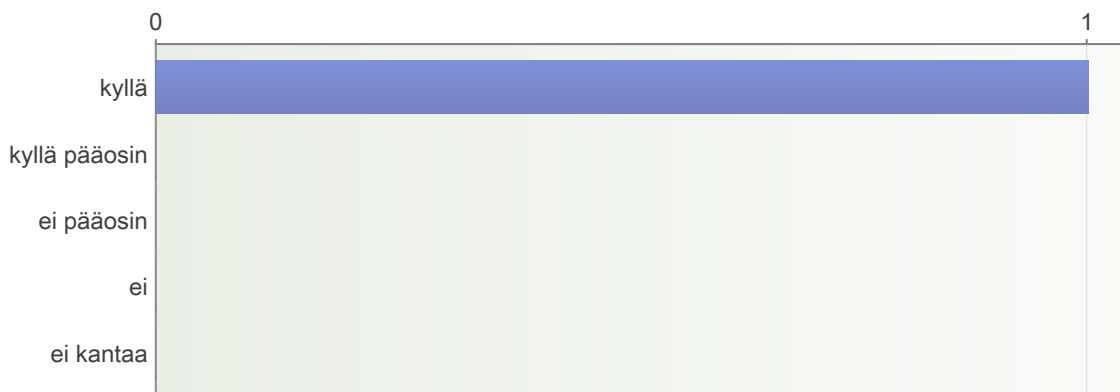
b) Haluan saada valita vapaasti valinnanvapauden piiriin kuuluvat lisäpalvelut myös eri tuottajalta kuin valitsemaltani perustason sosiaali- ja terveystalvelujeni tuottajalta.

Yli puolet eli 54 prosenttia valitsi vaihtoehdon b. 27 prosenttia vastaajista ei osannut sanoa ja 19 prosenttia valitsi vaihtoehdon a.

Suomen valinnanvapausmallin tulee mahdollistaa vaihtoehdon b kaltainen valinnanvapaus.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

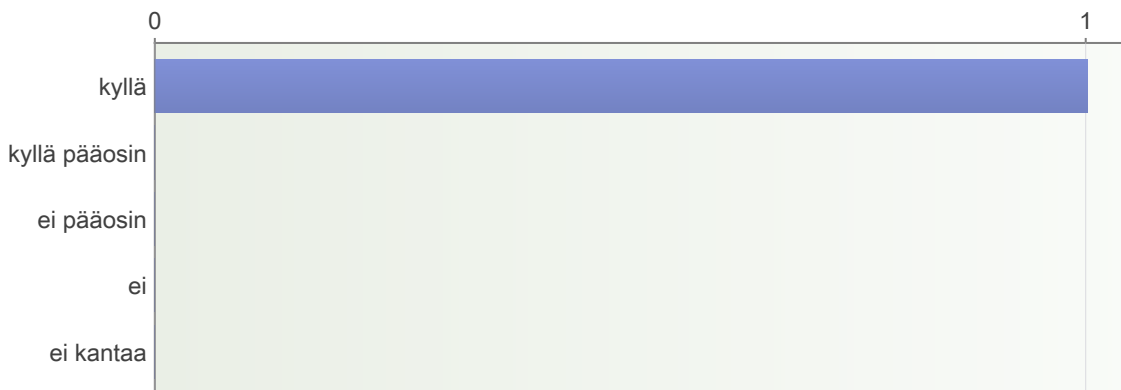
- Laaja-alaisia palveluita tarvitsevalle henkilölle tulee tehdä palvelutarpeen kartoitus ja sen pohjalta laatia hänelle asiakassuunnitelma. Parhaiten palvelutarpeen kartoitus onnistuu ja paras asiakassuunnitelma syntyy asiakkaan peruspalveluista vastaavan sote-keskuksen ja maakunnan liikelaitoksen yhteistyönä.

Kokonaisvaltainen asiakassuunnitelma on keskeisin sote-palvelujen integraation väline. Asiakassuunnitelman pohjalta asiakkaalle tulee tarjota mahdollisuutta asiakasseteliin tai henkilökohtaiseen budjettiin asiakkaan palvelutarve sekä elämänhallinta ja kyky tehdä valintoja huomioiden.

Yksinkertaisimmissa tapauksissa palvelutarpeen arviointi voidaan ja kannattaa toteuttaa etäyhteydellä. Tämä mahdollisuus tulisi kirjata lakiin [ja samalla näin kannustaa toimijoita digitaalisten toimintatapojen käyttöön.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asetettu taloudellinen tavoite voidaan saavuttaa, kun koko palvelujärjestelmän tuottavuus merkittävästi paranee. Tämä vaatii pakottavat kannusteet kustannustietoisuudelle sekä uusien tehokkaampien toimintatapojen käyttöön ottamiselle. Tuo pakottava kannuste on eri tuottajien välinen toiminnan, laadun ja tehokkuuden avoin vertailu ja terve kilpailu sekä päätösoikeuden hajottaminen yksilöille valinnanvapauden avulla.

Maakunta järjestää ja rahoittaa sote-palvelut. Järjestämisvastuun toteutuksessa keskeistä on huolehtia yhteisten varojen tehokkaasta käytöstä.] Järjestäjän pitää huolehtia siitä, että sote-palveluja voivat tuottaa erilaiset, erikokoiset ja erilaiselle omistuspohjalle rakentuvat tuottajat. Järjestäjän tulee vertailla tuottajia ja huolehtia siitä, että kustannustehokkaimmat tavat ovat käytössä.

Valinnanvapauslain myötä syntyy palveluntuottajien välistä aitoa ja reilua kilpailua. Se kannustaa tuottajia uusien toimintamallien ja innovaatioiden kehittämiseen ja hyödyntämiseen sekä palveluiden saatavuuden ja laadun parantamiseen.

Valinnanvapauden rahoitusratkaisuja pohdittaessa ei tule keskittyä säästämään peruspalvelujen, kuten sote-keskusten saaman kapitaatiokorvauksen kustannuksissa. [Päinvastoin] on äärimmäisen tärkeää, että sote-keskusten toiminnan rahoitus onnistuu kestäväällä ja hyvään palveluun kannustavalla tavalla. Näin vahvistetaan perustasopalveluja ja niiden saatavuutta. Yksi sote-uudistuksen tavoite on saatavuuden ja oikea-aikaisen hoidon parantaminen. Kun tämä onnistuu, syntyy kustannussäästöä, koska erikoistason palvelujen tarve vastaavasti vähenee.

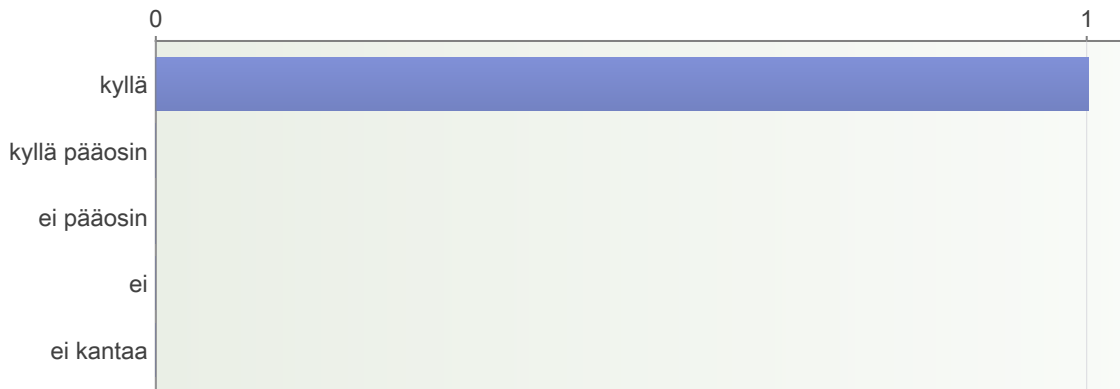
Sote-uudistuksessa kustannustehokkuusvaatimus pitää kohdistaa ensisijaisesti erikoissairaanhoidon toimintatapoihin. Aalto-yliopiston professoreiden Petra Kinnulan, Teemu Malmin sekä Erkki Vauramon laatimat Sairaanhoidopiirin tunnuslukuprojektin tutkimusraportit osoittavat, että 3 miljardia euroa on säästettävissä yksistään erikoissairaanhoidon toimintatapoja muuttamalla.

Sote-palvelujen kustannuskehitystä arvioitaessa onkin ehdottomasti vertailtava vain ja ainoastaan koko

järjestelmän kustannuksia, ei osa-alueita erikseen.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

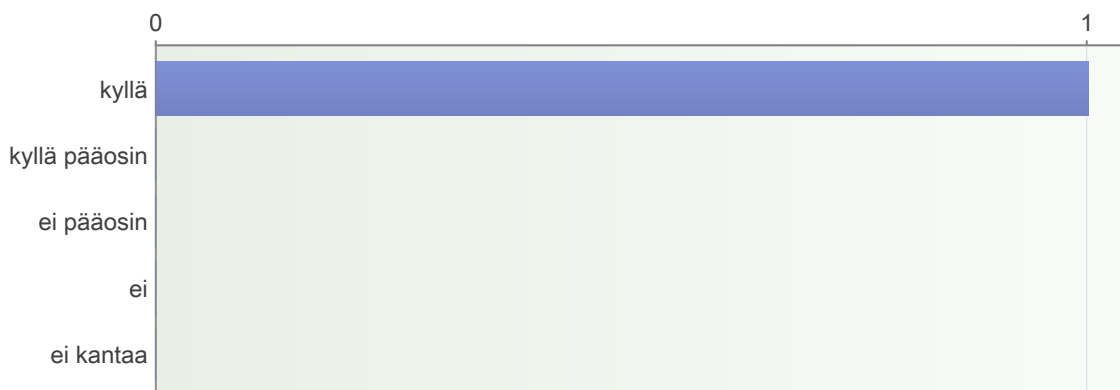
Vastaajien määrä: 1

- Demokraattisesti valittu maakuntavaltuusto käyttää järjestäjän valtaa eli ohjaa ja rahoittaa sote-palvelut. Järjestäjän ei kuitenkaan tule puuttua tuotannon johtamiseen tai operatiiviseen toteutukseen, vaan keskittyä varmistamaan, että verorahat käytetään kestävästi vastuullisella tavalla.

Valinnanvapaus lisää asiakkaan suoraa valtaa hänen omien sote-palvelujensa osalta. Tämä on keskeinen osa itsemääräämisoikeutta ja parantaa merkittävästi kansanvaltaisuutta nykytilanteeseen verrattuna.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

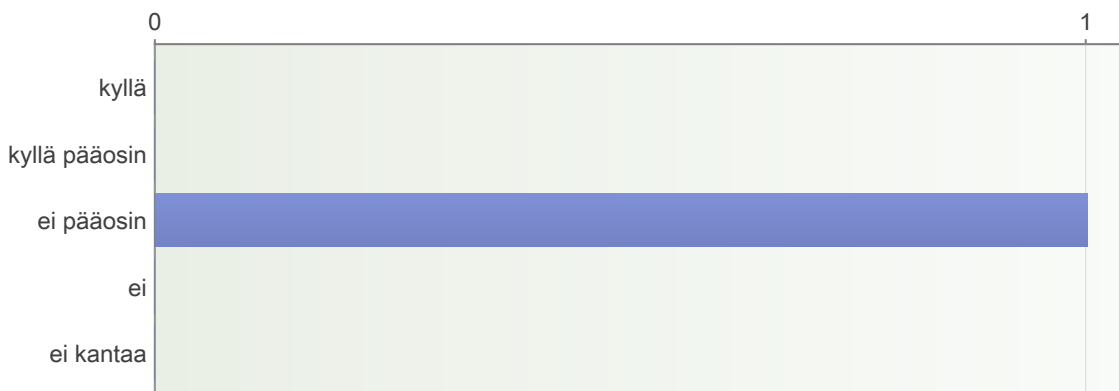
- Valinnanvapaus antaa asiakkaalle oikeuden valita palveluntuottajansa ja vaihtaa sitä, jos ei ole tyytyväinen. Jo pelkästään uhka siitä, että tyytymätön asiakas voi vaihtaa toisen tuottajan asiakkaaksi kannustaa parantamaan palvelujen laatua.

Tämä sekä palveluntuottajaa vaihtavat asiakkaat ovat kannuste parantaa laatua ja kehittää toimintatapoja. Tästä kehityksestä hyötyvät myös ne asiakkaat, jotka eivät vaihda palveluntuottajaa. Järjestelmä siis toimii kaikki asiakkaiden hyväksi.

Oleellisen tärkeää on lisäksi, että laki tai järjestäjä eivät aseta palveluntuottajille liian jäykkiä hyväksymis- ja toiminnallisia vaatimuksia. Hyväksymiskriteerien ja muun sääntelyn pitää jättää palveluntuottajille tilaa ja mahdollisuus innovoida ja toteuttaa uusia palvelu- ja toimintatapoja.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suoran valinnan palvelut tulee määritellä kansallisella tasolla.
Tätä edellyttää kansalaisten tasa-arvoinen kohtelu hoitoon pääsyn ja hoidon saatavuuden osalta.

Suoran valinnan palvelupaketin pitää ehdottomasti olla suppea ja sisältää vain käytetyimmät peruspalvelut. Näitä ovat yleislääkärin konsultaatiot ja siihen liittyvät sairaanhoitajan palvelut sekä sosiaalipalveluiden alustava tarvekartoitus ja ohjaus niiden osalta. Jos suoran valinnan palvelupaketti on liian laaja, se johtaa siihen, että suureen osaan Suomea ei synny vaihtoehtoja julkisille palveluille ja pk-yrittäjyyden elintila jää näissä palveluissa syntymättä.

Suoran valinnan palveluvalikoiman laajentaminen lainsäädännöllä etukäteen ei ole perusteltua, vaan se tulee poistaa laista.

Näillä muutoksilla ratkeaa monta ongelmaa, joista hallituksen valinnanvapausesitystä on kritisoitu.

Yhtiöittämisspakko - kiire

- Maakuntien pitää yhtiöittää sote-keskuksen tarjoamat suoran valinnan palvelut. Pienempi palveluvalikoima tarkoittaa vähemmän yhtiötettävää.
- Tämän laajuinen yhtiöittäminen on mahdollista toteuttaa aiotussa aikataulussa. Yhtiöittäminen pysyy myös varmemmin hallinnassa.

Syntyy suurten markkinat

- Kun sote-keskusten palveluvalikoima sisältää peruspalvelut, myös pk-yritykset voivat perustaa sote-keskuksia.
- Mitä suurempaa palveluvalikoimaa edellytetään, sitä helpommin markkina alkaa keskittyä vain harvojen suurten toimijoiden kentäksi.

Syntykö tarjontaa koko Suomeen?

- Kun sote-keskusten palveluvalikoima sisältää peruspalvelut, myös sote-keskuksia syntyy myös pienemmille paikkakunnille.
- Sote-keskus voi menestyä pienemmälläkin asiakasmäärällä.
- Lakiluonnoksen vaikutusarvio sivu 66: Jos palveluntuottajaksi pääsyn kriteerit ovat sellaiset, että pienten tuottajien on ne vaikea täyttää mm. palveluvalikoiman laajuuden vuoksi, voi tämä johtaa siihen, ettei syrjäseudulle synny uutta palvelutuotantoa.
- Tämä on perusteltu näkemys, ja tilanne tulee välttää määrittämällä vaatimukset tarkoituksenmukaisella, pk-yrittäjyyden mahdollistavalla tavalla.

Kapitaatiokorvauksen määrittely ja kermankuorinta

- Kapitaatiokorvauksen määrittely on vaikeaa. Mikä enemmän palveluja siihen sisällytetään, sitä vaikeampaa se on.
- Mahdollisuus kermankuorintaan lisääntyy, jos kapitaatio on suuri.
- Tuottajien rahoitusriski kasvaa, mikä johtaa siihen, että pienten yritysten on vaikeampi päästä markkinoille eikä sote-keskusta kannata perustaa vähäisen asiakasmäärän alueille.

Riski - onnistuuko suomalainen malli?

- Keskustelussa on vaadittu kokeilua ja maltillista etenemistä. Valinnanvapaudessa tuleekin lähteä siitä, että sote-keskuksen palveluvalikoima on käytetyimmät peruspalvelut, eikä päätöstä laajentamisesta tehdä nyt.
- Valinnanvapautta tulee kehittää saatujen kokemusta pohjalta.

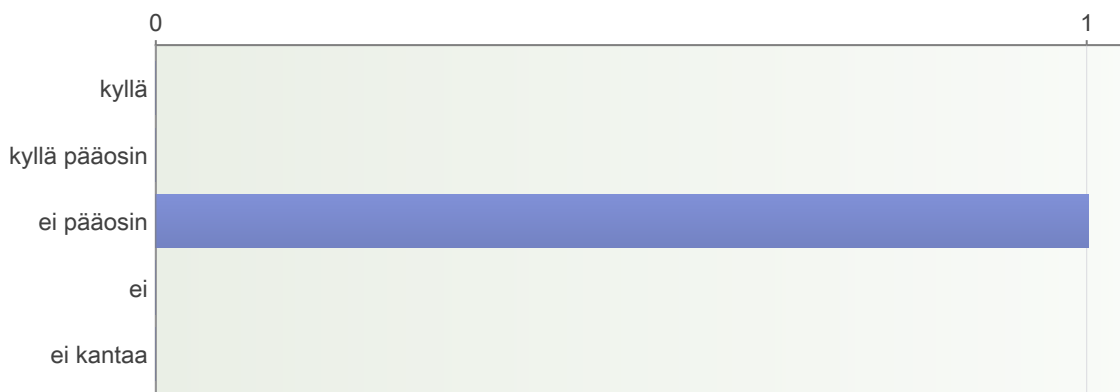
Perustuslaki - julkisen vallan käyttö?

- Laajennetuissa perustasossa sote-keskuksen vastuulle kuuluisivat kaikki sosiaalihuoltolain 14 § palvelut silloin, kun ne ovat tilapäisiä.
- Päätös näiden palvelujen saamisesta on julkisen vallan käyttöä, ehkä merkittävää julkisen vallankäyttöä.
- Lakiluonnoksen vaikutusarvio sivu 5:

Perustuslain 124 §:ssä säädetään niistä edellytyksistä, joita on noudatettava, kun julkisia hallintotehtäviä luovutetaan muille kuin viranomaisille. Säännöksen mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

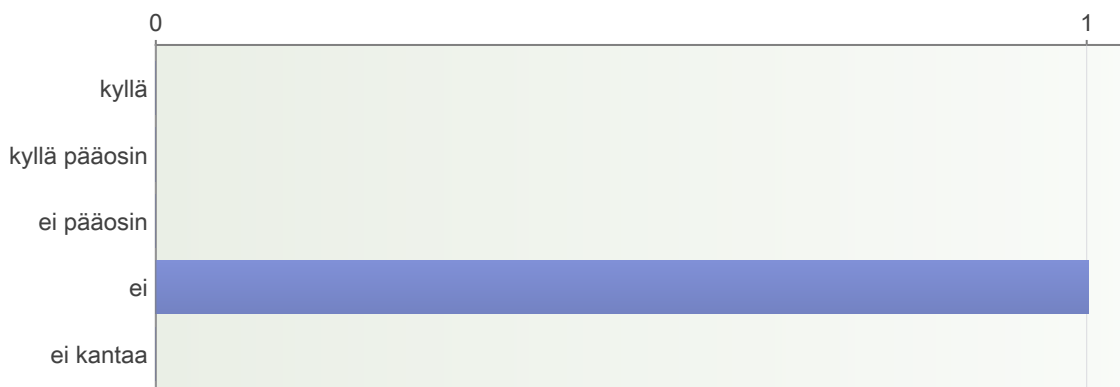
Vastaajien määrä: 1

- Ymmärrämme, että maksusetelin tarkoituksena on mahdollistaa yrittäjyys pk-yritysten mahdollisuus toimia. Näyttäisi siltä, että se mahdollistaisi erikoistuneiden ammatinharjoittajien toiminnan, jos sote-keskuksille säädetään velvollisuus tarjota asiakkaalle maksuseteliä.

Mekanismi on kuitenkin monimutkainen, eikä poista sote-keskusten rahoitusriskiä. Jos sote-keskuksen palvelupaketti on laaja, vaikeuttaa rahoitusriski pk-yritysten pääsyä ja toimintaa markkinoilla merkittävästi.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

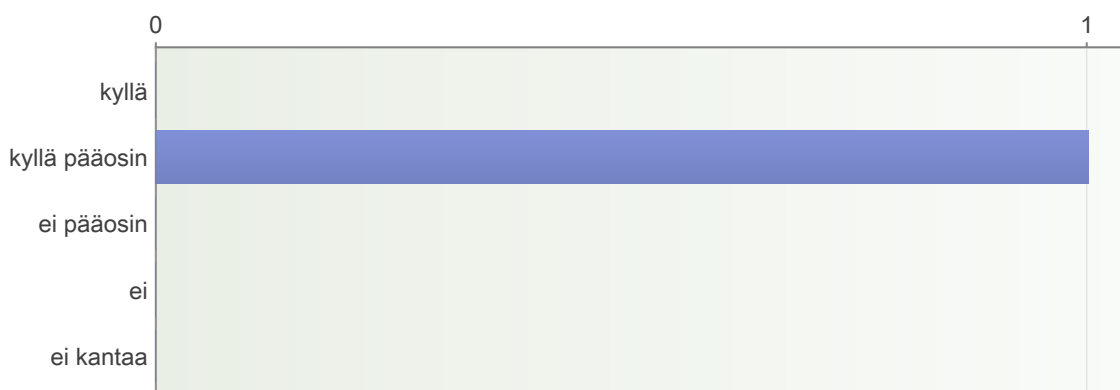
Vastaajien määrä: 1

- Setelijärjestelmä on hyvä keino valinnanvapauden toteuttamiselle, mutta maksusetelin sääntely on lakiluonnoksessa kesken ja se vaatii tarkennusta. Miten maksuseteli hinnoitellaan? Voiko palveluntuottaja kieltäytyä tuottamasta palvelua maksusetelillä, jos esim. setelin arvo on liian pieni?

Myös maakunnan näkökulmasta olisi selkeämpää, jos (asiakas)setelin myöntäjä ja rahoittaja olisi aina maakunta. Sote-keskuksen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen tekisi palvelutarvearvioinnin ja maakunta sähköisten tietojen ja etäyhteyden avulla setelin myöntöpäätöksen. Yksinkertaisissa ja edullisissa palveluissa myöntöpäätös voidaan automatisoida. Oleellista on, että kertyneen tiedon pohjalta maakunta voi ohjata myös seteleillä tuotettua palveluja.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

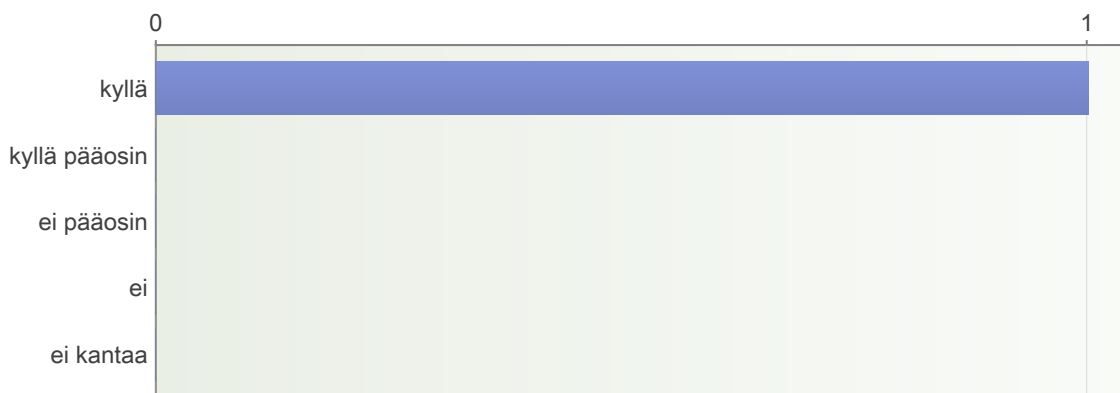
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaalle syntyy mahdollisuus vaikuttaa tarvitsemiensa palveluiden toteuttamiseen. Asiakkaan näkökulmasta vastaavaan lopputulokseen päästäisiin joustavammin ja pienemmillä kustannuksilla hyödyntämällä asiakasaseteleitä, joita sote-keskus voisi etäyhteydellä toteutettua palvelutarpeenarviointi hyödyntäen antaa asiakkaalle. Yksinkertaisissa ja edullisissa palveluissa myöntöpäätös kannattaa automatisoida.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

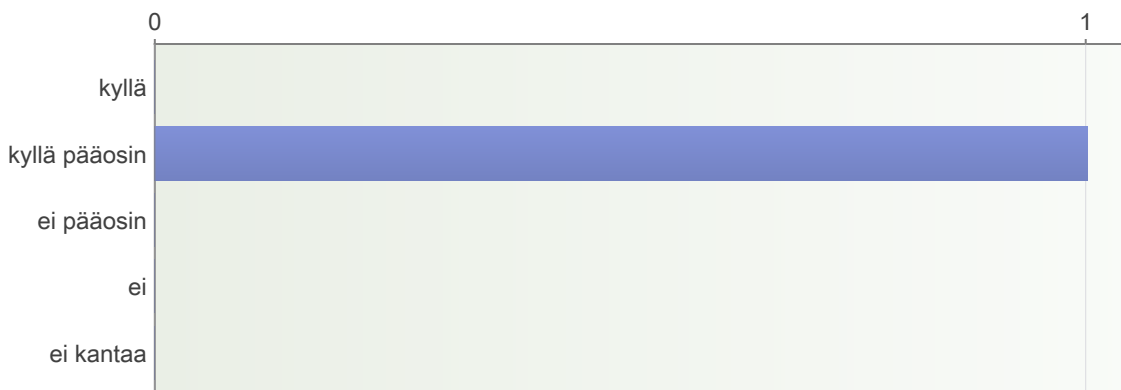
- Asiakaseteleiden myöntäminen ja sitä kautta asiakkaan valinnanmahdollisuuksien lisääminen perustuu asiakkaalle tehtyyn asiakassuunnitelmaan. On tarkoituksenmukaista ja tärkeää, että suunnitelman toteuttamiseksi maakunta voi tarjota asiakaseteleitä ja näin vahvistaa [myötä] kansalaisen valinnanmahdollisuuksia ja itsemääräämisoikeutta.

Asiakasseteli tulee voida myöntää myös etäyhteyden kautta Maakunta saa sähköisesti tietoonsa sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön tekemän diagnoosin ja voi sen perusteella myöntää asiakassetelin. Useimmiten ei ole tarkoituksenmukaista, että edellytetään käyntiä asiakassetelin myöntäjän eli rahoittajan luona. Esimerkiksi kaihileikkaukseen tarvittava asiakasseteli voidaan myöntää silmälääkärin lähettämän diagnoosin perusteella. Tällöin asiakasseteli lähetetään potilaalle esim. Omakanta -järjestelmän kautta.

Mahdollisuus digitaalisuuden ja etäyhteyden käyttöön tulee kirjoittaa lakiin. Näin edistetään digitalisaation hyödyntämistä ja mahdollistetaan palveluiden tuottaminen merkittävästi nykyistä kustannustehokkaammin.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

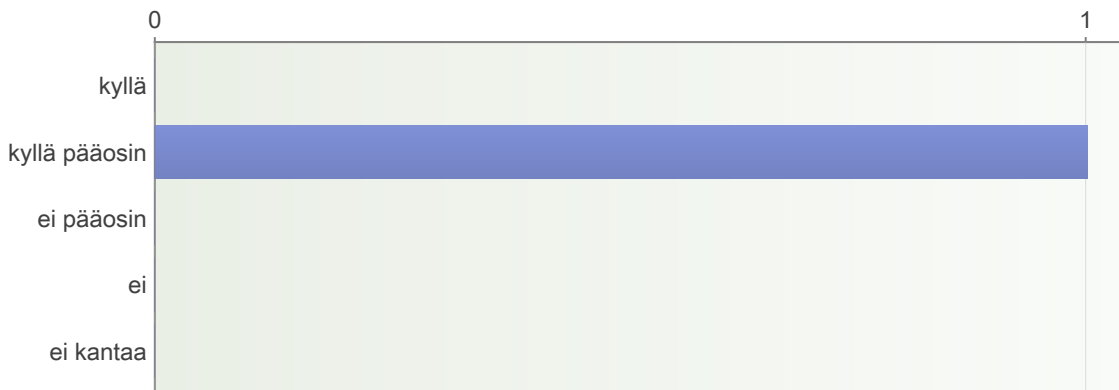
Vastaajien määrä: 1

- Peruskysymykset asiakasaseteleiden hyödyntämisestä ja niiden arvoista tulisi määritellä kansallisella tasolla, esim. asetuksilla sekä maakunnan ja valtion tulosneuvotteluissa annettavilla ohjeilla. Myös asiakassetelin arvon määrittelyn periaatteet tulee säätää lakiin tai asetukseen.

Asiakassetelin myöntämistarpeen arvioi aina maakunta eli järjestäjätaho. Sillä on riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuunsa toteuttamiseen.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen mukaan maakunta päättää, missä palveluissa se ottaa asiakassetelit käyttöön. On välttämätöntä, että maakunnalle asetetaan selkeä vaatimus asiakassetelin käytön tasolle. Muuten käyttö on vaarassa jäädä vaatimattomaksi. Minimitaso on säädettävä yksiselitteisesti, säännös ei voi olla toivomukseksi muotoiltu.

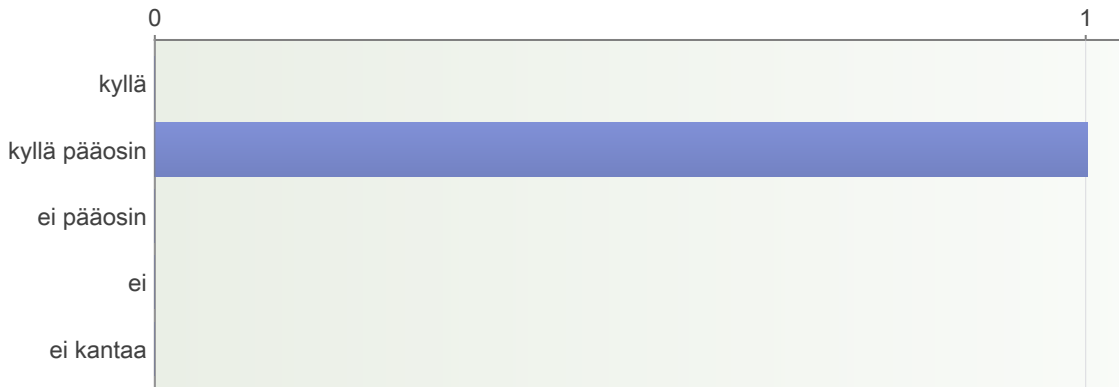
Palveluseteleistä saadut kokemuksen kertovat, että julkinen tuottaja, erityisesti erikoissairaanhoidon on haluton avaamaan palvelutuotantoaan vertailulle. Sote-uudistuksen 3 miljardin kustannusten kasvun hillinnän tavoitteen saavuttamisen kannalta on olennaisen tärkeää, että erikoissairaanhoidon kustannukset saadaan kuriin. Erikoissairaanhoidon osuus sote-kustannuksista on merkittävä, yli 6 miljardia.

Sote-uudistuksessa kustannustehokkuusvaatimus pitää kohdistaa ensisijaisesti erikoissairaanhoidon toimintatapoihin. Aalto-yliopiston professoreiden Petra Kinnulan, Teemu Malmin sekä Erkki Vauramon laatimat Sairaanhoidopiirin tunnuslukuprojektin tutkimusraportit osoittavat, että 3 miljardia saatavissa jo yksistään erikoissairaanhoidon toimintatapoja muuttamalla. Siksi on kriittistä, että erikoissairaanhoidon avataan vertailulle asiakassetelien avulla.

Lisäksi maakunnille tulee asettaa julkinen raportointivelvollisuus siitä, kuinka paljon se on hyödyntänyt asiakasaseteleitä ja missä palveluissa.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti mahdollistaa asiakkaalle nykyistä huomattavasti paremmat mahdollisuudet vaikuttaa oman hoiva- ja hoitotarpeen toteuttamiseen. Se on sekä inhimillisesti, asiakkaan itsemääräämisoikeuden että pienten sote-yrittäjien kannalta hyvä keino toteuttaa valinnanvapaus.

Henkilökohtainen budjetti parantaa erityisesti niiden kansalaisten asemaan, jotka tarvitsevat laajasti ja/tai paljon erilaisia sote-palveluita. Näin hekin pääsevät aidosti kykyjensä ja halujensa mukaisesti vaikuttamaan itsensä hoitoon ja hoivaan. On tärkeää, että hankkiessaan palvelua asiakassetelillä tai henkilökohtaisella budjettia käytettäessä asiakas voisi halutessaan ostaa lisäpalveluja tai korottaa palvelutasoa maksamalla itse lisää.

Lakiesityksessä on maakunta tarvittaessa veloitettu neuvomaan, ohjaamaan ja tukemaan asiakkaita valintojen tekemisessä. Yrittäjien näkökulmasta on tärkeää varmistaa tämän ohjauksen objektiivisuus.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

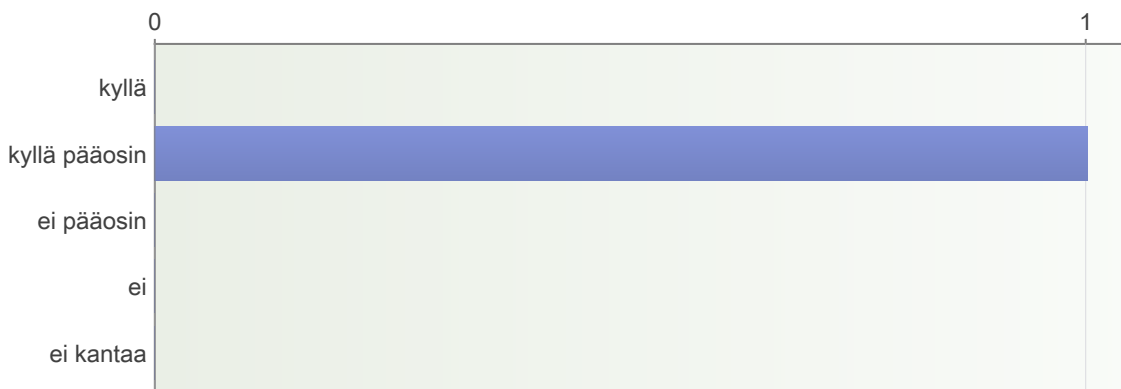
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuetun päätöksenteon kirjaaminen potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin on erinomainen asia. On tärkeää, että luodaan ja turvataan valinnanmahdollisuuksia ja sitä kautta mahdollisuutta vaikuttaa omaan hoitoonsa myös niille, jotka tukea valintojen tekemiseen tarvitsevat. Lisäksi on tärkeää korostaa neuvonnan ja ohjauksen puolueettomuutta - kaikkien erilaisten palveluntuottajien tarjoamat palvelut on esiteltävä.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti julkisen sektorin järjestämisvastuulla olevien ja valinnanvapauteen liittyvien palveluiden tuottajiksi on hyväksyttävä kaikki alan tuottajalain mukaiseen rekisteriin hyväksytyt sote-palveluiden tuottajat. Muita vaatimuksia tulee voida asettaa vain erityisen painavasta syystä.

Suoran valinnan palvelujen tuottajille eli sote-keskuksille asetettavat vaatimukset tulee määritellä kansallisella tasolla. Kriteerien tulee olla kohtuulliset sekä mahdollistaa uusi yrittäjyys ja jättää tilaa uusille palveluinnovaatioille.

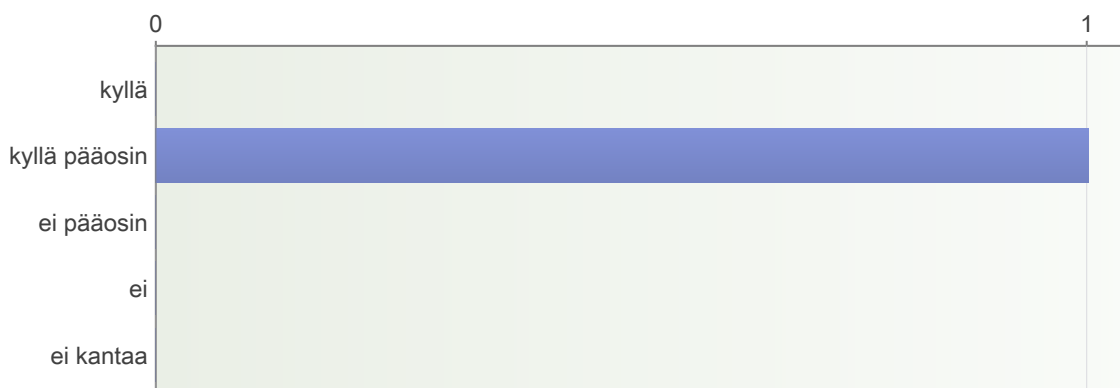
Maakunnilla ei tule olla kovin suurta harkintavaltaa näiden säädösten lisäksi. Ei ole tarkoituksenmukaista, että Suomeen syntyy 18 erilaista sote-keskusjärjestelmää. KKV:n Ruotsin kokemuksista tekemän raportin mukaan pirstaleisuus on Ruotsin järjestelmän ongelma.

Jos maakunta päätyy asettamaan lisäehtoja, tulee maakunnat velvoittaa pyytämään kilpailuviranomaiselta lausuntoa maakuntien sote-markkinoihin olennaisesti vaikuttavissa päätöksissä.

Kirjaus siitä, että maakunnan on kohdeltava kaikkia tuottajia yhdenvertaisesti, on hyvä ja perusteltu.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

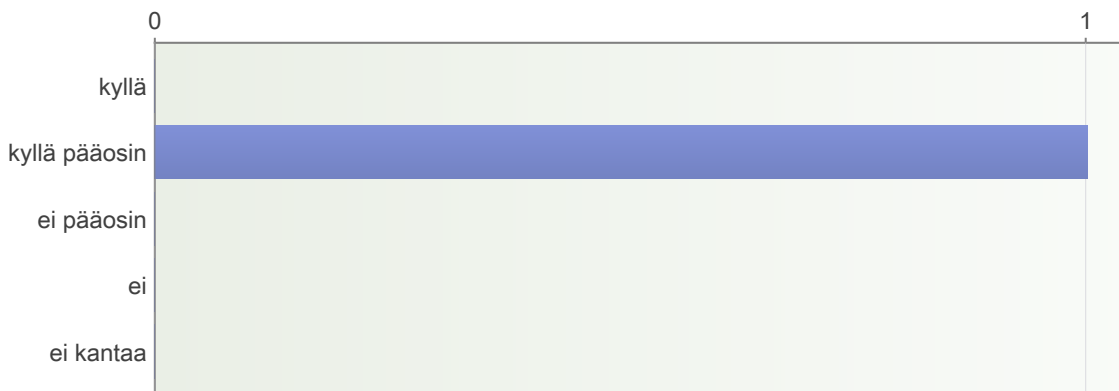
- Lakiesitykseen kirjatut sopimusmenettelyt on lakiin kirjattu selkeästi. Myös ne asiat on määritelty, joista ei voida sopia tai sopimalla poiketa, esim. asioista, jotka rajoittaisivat asiakkaiden oikeuksia.

Tärkeä periaate on, että maakunnan on kohdeltava kaikkia tuottajia niiden omistuspohjasta riippumatta samalla tavalla.

Käytettävissä pitäisi olla valtakunnallisia sopimusmalleja, koska palvelukokonaisuudet, palveluketjut ja palvelujen yhteensovittaminen perustuvat pitkälti lainsäädäntöön ja valtakunnallisiin yhteneväisiin käytänteisiin, esim. ohjeet ja suositukset hyvästä hoidosta.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kaikkia palveluntuottajia pitää kohdella yhdenmukaisin perustein, mikä onkin lain periaate.

Lakiluonnoksessa listataan lukuisia velvoitteita, joita julkisen sektori järjestämisvastuulla olevia palveluja tuottavan toimijan on täytettävä. Velvoitteet ovat pääosin perusteltuja, mutta on tarpeen tarkasti pohtia vaatimusten ja niiden käytännön toteuttamisesta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Hallinto on suhteutettava palveluun ja muistettava tarkastella jokaista vaatimusta yksinyrittäjien näkökulmasta.

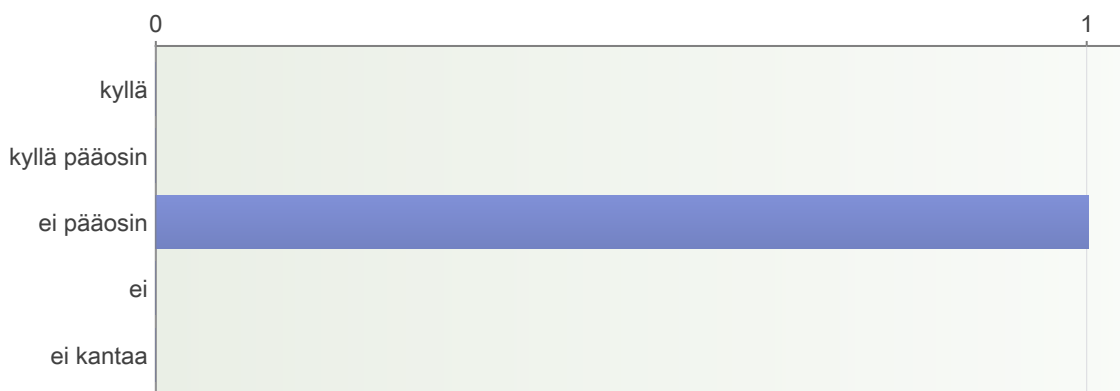
Lakiesityksen mukaisesti valtaosa tiedoista tallennetaan Kanta-palveluihin, joista ne ovat maakunnan poimittavissa. Tämän menettelyn tulee ehdottomasti riittää potilas- ja asiakastietojen tallentamisen osalta. Maakunta ei saa vaatia lisäksi potilastietojen kirjaamista maakunnan omiin järjestelmiin.

Tietojen keräämisessä ja raportoinnissa tulee pyrkiä siihen, että vain oleellinen ja hyödyllinen tieto kerätään - ja vain niiden raportoinnista säädetään velvoite. Tietojen keräämiseen ja raportointiin tulee luoda tehokkaat digitalisoidut työkalut ja selkeät toimintamallit. Turhaa ja päällekkäistä raportointia ei saa syntyä.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen mukainen suoran valinnan palveluntuottajalle maksettavan kiinteän korvauksen osuus on liian suuri (80%). Kiinteän korvauksen suuri osuus muodostaa riskin sekä rahoittajalle (maakunta) että tuottajille.

Suuri kapitaatiomaksun osuus johtaa vääjäämättä siihen, että tuottajalla pitää olla paljon rekisteröityneitä asiakkaita, jotta riski jakautuisi kohtuullisella tavalla. Tämä edellyttää tuottajalta suurta kokoa sekä johtaa osaltaan palvelutuotannon keskittymiseen ja nostaa markkinoille tulon kynnystä - heikentää palvelumarkkinoiden toimintaa.

Tuottajan saamalla korvauksilla tulee olla esitettyä kiinteämpi yhteys tuotettujen suoritteiden määrään ja laatuun. Tällöin kapitaatio- ja suoritekorvauksen suhde voisi olla 50:50.

Näin tuottajalla on kannuste hoitaa asiakaskokonaisuutena ja samalla huolehtia siitä, että tarvittavat toimenpiteet tehdään viipymättä.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

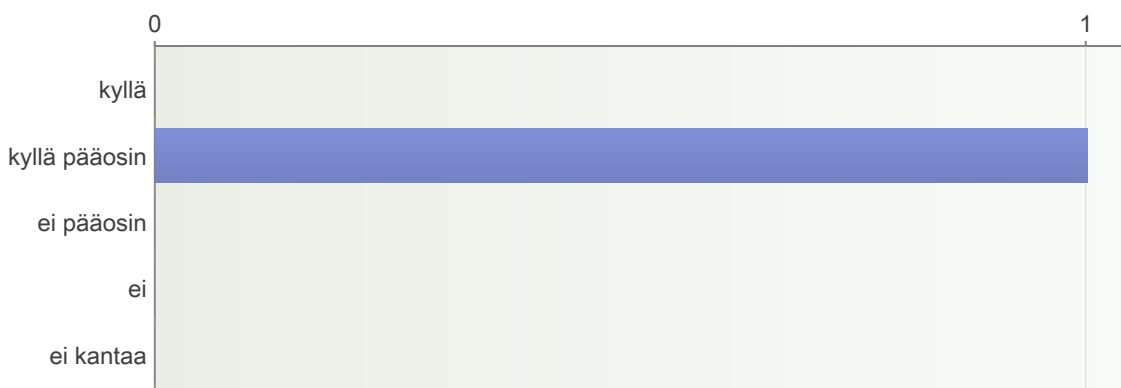
- Muiden korvausten osalta lakiluonnoksen esitykset ovat yleisellä tasolla. Asiakaseteleiden ja henkilökohtaisen budjetin avulla hankittavien palvelujen korvausperusteista tulee säätää lainsäädännöllä (esim. asetukset) yleiset periaatteet.

Myös asiakassetelin arvon ja henkilökohtaisen budjetin määrittelyn periaatteet tulee säätää lakiin tai asetukseen. Palveluseteleistä saadun kokemuksen mukaan järjestäjillä on taipumusta määritellä setelin arvo liian alhaiseksi. Tällöin tuottajia ei löydy ja asiakkaan omavastuu nousee kohtuuttomaksi. Liian alhaisen arvon määrittelyn taustalla on useimmiten puutteellinen kustannuslaskenta. Arvon määritellyt taho ei ole ottanut huomioon kaikkia palveluntuottamiseen liittyviä kustannuksia. Usein esim. kiinteistö-, toimitila- ja matkakustannukset sekä hallintokustannukset jäävät huomioimatta.

Tulee säätää, että asiakasseteliin ja henkilökohtaisen budjettiin liittyvien korvausten tulee perustua realistiseen arvioon vastaavan oman tuotannon kustannuksista ja ns. markkinahinnasta. Voisi olla paikallaan laatia kustannuslaskennan malli maakuntien käyttöön, jotta kaikki kustannukset tulee huomioitua.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslain voimaantulo on perusteltua tapahtua 1.1.2019. Silloin maakuntien on ehdottomasti otettava käyttöön asiakassetelijärjestelmät ja henkilökohtainen budjetti.

Myös sote-keskusten kautta tapahtuva suoran valinnan palvelujen valinnanvapaus tulee käynnistää vuoden 2019 aikana. Tämä on mahdollista toteuttaa, kun sote-keskusten palveluvalikoimaan kuuluvat vain käytetyimmät peruspalvelut eli perustaso.

Lakiin ei pidä missään tapauksessa tule kirjata perustason palveluvalikoiman laajentamista, joka tulisi voimaan 1.1.2021. Jos kyseiselle laajentamiselle ilmenee saatujen kokemusten perusteella tarvetta, voidaan se tehdä sen jälkeen, kun suppeasta perustason palvelusta sekä sote-keskusten ja koko palvelujärjestelmän toimivuudesta on tehty vaikutusarviot.

Avoimille markkinoille myytävät maakunnan palvelut on yhtiötettävä heti valinnanvapauslain voimaan tulleessa eli 1.1.2019 mennessä. Tällaisia toimintoja ovat muun muassa työterveyspalvelut ja diagnostiset palvelut (laboratorio- ja kuvantamispalvelut).

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

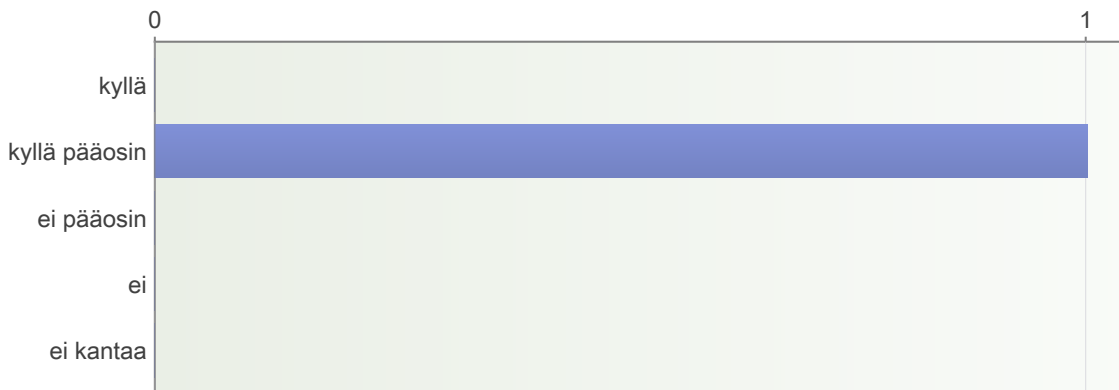
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen mukaan maakunnalla on yksiselitteisesti vastuu sote-palveluiden järjestämisestä. Maakunta päättää palvelustrategiasta, jossa määritellään harjoitettavan sosiaali- ja terveyspolitiikan tavoitteet ja kuinka ne ovat saavutettavissa.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos mahdollistaa markkinoiden syntymisen, mutta ei takaa sitä. On äärimmäisen tärkeää, että valinnanvapauden alkaessa, huolehditaan siitä, että markkinat lähtevät syntymään, alalle tulokynnys on matala ja uudella yrittäjyydellä on hyvä edellytykset.

Lakiluonnoksen mukaan markkinoiden syntymiseen vaikuttaa ratkaisevat maakuntien tekemät päätökset. Hallitus on jo aiemmin linjannut, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo kilpailun toteutumista sote-palveluiden markkinoilla ja sen osana myös pk-yritysten toimintamahdollisuuksia.

Hallituksen sitoumuksen mukaisesti on luotava menettelyt ja edellytykset, joilla turvataan uusien toimijoiden sekä pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuudet tarjota palveluita. Järjestelmän perusrakenne on tässäkin suhteessa linjattu hyvin. Olennaista kehittyvän kilpailun kannalta on varmistaa, että alalle voi syntyä uutta yrittäjyyttä.

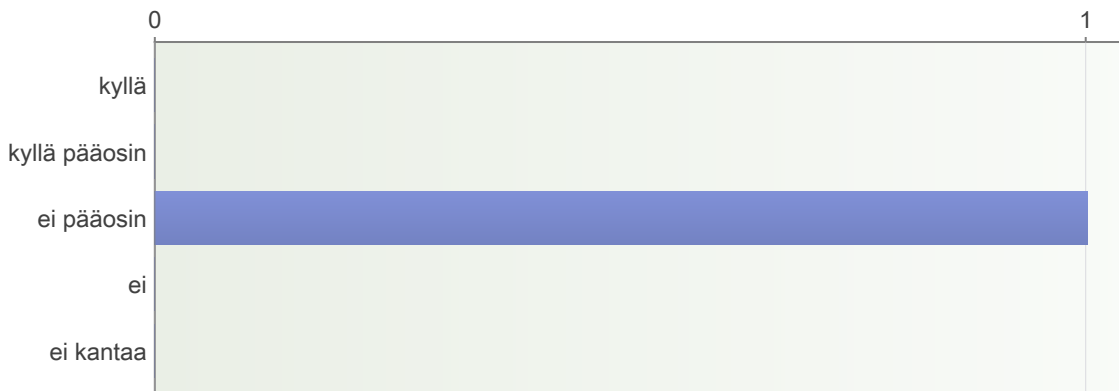
Tarvitaan täsmätoimia, joilla estetään markkinoiden keskittyminen suurten yritysten ja julkisten tuottajien yksinomaiseksi toimintakentäksi. Tällainen toimi voisi olla esimerkiksi erityisten yrityskauppasäännösten luominen estämään sote-toimialan keskittymistä. Myös kilpailulakityöryhmän ehdottamat niin sanotut rakenteelliset toimenpiteet olisivat tarpeen nimenomaan sote-uudistuksen johdosta ja varsinkin estämään suurten julkisten yksiköiden toiminnasta aiheutuvia kilpailuhaittoja. Lisäksi maakunnat tulee velvoittaa pyytämään kilpailuviranomaiselta lausuntoa maakuntien sote-markkinoihin olennaisesti vaikuttavissa päätöksissä.

Näkemyksemme mukaan EU:n valtiontukisäännöistä ja kilpailuneutraaliteettivaatimuksista johtuen on selvää,

että maakunnan liikelaitos ei voi toimia markkinoilla, joka perustuu asiakkaan tekemiin valintoihin. Maakunnan liikelaitos ei siis voi toimia sote-keskuksena eli tuottaa suoran valinnan palveluja. Maakunnan on yhtiötettävä omistamansa sote-keskukset. Vain näin voi sote-keskusten välille syntyä omistuspohjasta riippumaton reilu kilpailu.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-keskuksen palveluvalikoima pitää rajata selkeästi ja suppeaksi, eikä lakiin pidä missään tapauksessa kirjata vaatimusta tai mahdollisuutta kyseisen palveluvalikoiman laajentamisesta.

Maakunnalla ei tule olla oikeutta laajentaa tai muuttaa sote-keskusten lakisääteistä palveluvalikoimaa. Sote-keskusten palveluvalikoima ja velvollisuudet tulee säätää kansallisella tasolla - samat säännöt koko maassa.

Kapitaatiokorvauksen osuus ei saa olla liian suuri. Suuri kapitaatiokorvauksen osuus vaatii suurempia tuottajia, koska tuottajan on saatava paljon rekisteröityneitä asiakkaita "tasatakseen" riskin, joka liittyy paljon kyseisiä palveluja tarvitseviin rekisteröityneisiin asiakkaisiin.

Asiakasseteli ja setelijärjestelmä yleisemminkin sekä henkilökohtainen budjetti ovat pk-yritysten näkökulmasta hyviä tapoja toteuttaa valinnanvapaus. Valinnanvapaus lain tulee varmistaa, että maakunnat ottavat ne käyttöön heti vuoden 2019 alusta ja mahdollisimman kattavasti.

Siirtyminen nykyisestä kuntapohjaisesta järjestelmästä maakunnan järjestämisvastuulle aiheuttaa epäjatkuvuuskohdan myös palvelusetelillä tuotetuissa palveluissa. Sujuva siirtymä on tärkeä sekä asiakkaille että yrittäjille. Maakunnat tuleekin veloittaa jatkamaan välittömästi 1.1.2019 lähtien asiakassetelillä tai henkilökohtaisella budjetilla kaikkien niiden palvelujen tuottamista, jotka maakuntaan kuuluvat kunnat tuottavat palvelusetelillä.

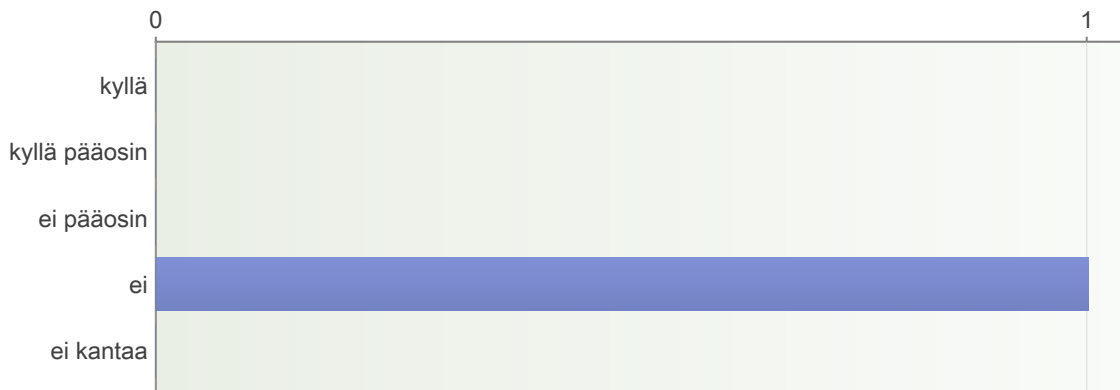
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisuus valita sitouttaa ihmisiä paremmin omaan hoitoonsa sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen ja ennaltaehkäisyyn.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Oikeus valita suoraan ja erikseen suun terveydenhuollon palveluntuottaja on hyvä asia.

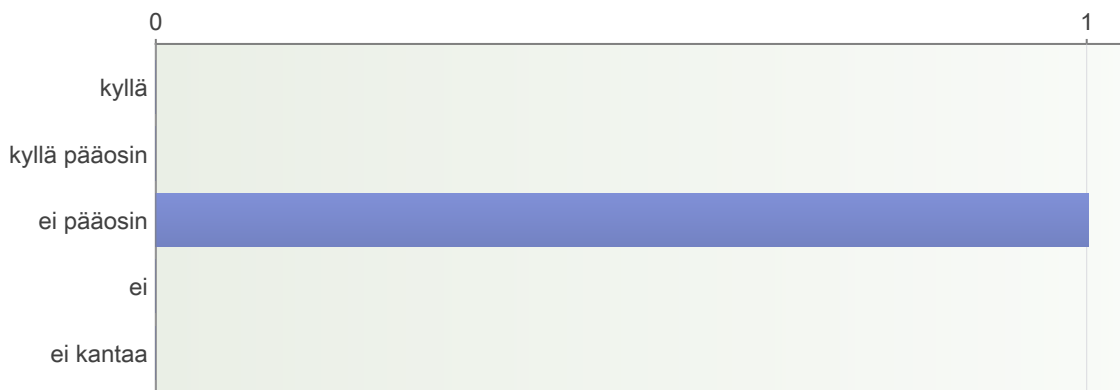
Suun terveydenhuoltoon ei sovi kiinteähintainen korvaus (kapitaatiokorvaus) toiminnan luonteesta johtuen - erikoislääkäripalveluista ja toimenpiteistä tehdään valtaosa jo perustasolla.

Valinnanvapauslain suun terveydenhuoltoa käsittelevä osuus on arvioitava korvausten osalta kokonaan uudestaan.

Suun terveydenhuollon suoran valinnan käyttöönotossa on perusteltua ottaa siirtymäaika, esim. vuoden 2020 loppuun asti. Siirtymäaikana palveluiden saatavuutta ja kansalaisten oikeudenmukaisempaa hoitoon pääsyä voidaan parantaa korottamalla yksityisen hoidon valinnoille maksettavia korvauksia (sava-korvaus) merkittävästi.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarvioinnit vaikuttavat keskeneräisiltä. Lisäksi niistä tuntuu korostuvat uudistuksen riskien painottaminen. Sen sijaan nykyjärjestelmällä jatkamisen ilmeiset riskit siivutetaan täysin. Pelkkä järjestämisvastuun siirtäminen kunnilta maakunnille ei toteuttaisi sote-uudistuksen tavoitteita. Se ei parantaisi palvelujen laatua tai saatavuutta, eikä kustannustehokkuutta.

Lisäksi vaikutusarviointista puuttuu arvio valinnanvapauden vaikutuksesta palvelumarkkinoiden kehittämiseen ja sitä kautta työllisyyteen, elinkeinorakenteeseen ja innovaatioihin.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Oikein toteutettuna valinnanvapaus luo kasvupohjaa uudelle yrittäjyydelle ja antaa edellytyksiä nykyisten noin 18 000 sote-alan yrityksen kasvulle ja menestymiselle. Haluamme korostaa, että 99 prosenttia sote-alan yrityksistä on alle 50 hengen yrityksiä.

Yrittäjyyden ja pk-yritysten näkökulmasta valinnanvapauslain suurimmat vaarat ovat:

1) Sote-keskuksen palveluvalikoimasta tulee liian suuri

- Pk-yrittäjät eivät pysty perustamaan sote-keskuksia.

- Maksuseteli ei tällöin ratkaise ongelmaa, koska pk-yrittäjä ei pysty kantamaan rahoitusriskiä.

- Tämä johtaa myös siihen, että palvelut keskittyvät ja sote-keskuksia ei synny pienemmän asukasmäärän alueille.

2) Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttö jää vaatimattomaksi

- Maakunta pitää velvoittaa laajentamaan valinnanvapautta ja avaamaan palvelutuotantoa terveelle kilpailulle asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin avulla.

- Tämä antaa yrittäjille ja pk-yrityksille mahdollisuuden tuottaa myös erikoistuneita palveluita ja luo mahdollisuuksia palvelujen kehittämiseksi ja uusille palveluinnovaatioille.

- Keinot mahdollistavat yrittäjävetoisten lähipalvelujen tuottamisen kaikkialla Suomessa. Maakunta ei voi keskittää pk-yrittäjien tuottamia palveluja.

- 3) Asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin arvo lasketaan väärin
- Palvelusetelikokemusta perusteella tähän on olemassa iso riski.
 - Laissa pitää määritellä yleiset perusteet sille, miten oikea, realistinen arvo lasketaan. Näin voidaan edesauttaa näiden välineiden toimivuutta myös asiakkaiden näkökulmasta.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- 1) Valinnanvapaus selkeillä askelilla

Suoran valinnan palvelupaketin pitää ehdottomasti olla suppea ja sisältää vain käytetyimmät peruspalvelut. Näitä ovat yleislääkärin konsultaatiot ja siihen liittyvät terveyden- ja sairaanhoitajien palvelut sekä sosiaalipalveluiden alustava tarvekartoitus ja ohjaus niiden osalta.

Suoran valinnan palveluvalikoiman laajentaminen lainsäädännöllä etukäteen ei ole perusteltua, vaan se tulee poistaa laista. Jos kyseiselle laajentamiselle ilmenee saatujen kokemusten perusteella tarvetta, voidaan se tehdä sen jälkeen, kun suppeasta perustason palvelusta sekä sote-keskusten ja koko palvelujärjestelmän toimivuudesta on tehty vaikutusarviot.

Maakunta tulee selkeästi veloittaa käyttämään asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia laajasti valinnanvapauden keinona.

2) Toimivien markkinoiden syntyminen varmistettava

Lakiluonnoksen mukaan markkinoiden syntyminen vaikuttaa ratkaisevat maakuntien tekemät päätökset. Maakunnat tulee velvoittaa pyytämään kilpailuviranomaiselta lausuntoa maakuntien sote-markkinoihin olennaisesti vaikuttavissa päätöksissä.

3) Pk-yritysten asemasta huolehdittava vahvasti

Hallitus on jo aiemmin linjannut, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo kilpailun toteutumista sote-palveluiden markkinoilla ja sen osana myös pk-yritysten toimintamahdollisuuksia.

Hallituksen sitoumuksen mukaisesti on luotava menettelyt ja edellytykset, joilla turvataan uusien toimijoiden sekä pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuudet tarjota palveluita. Olennaista kehittyvän kilpailun kannalta on varmistaa, että alalle voi syntyä uutta yrittäjyyttä.

Tarvitaan täsmätoimia, joilla estetään markkinoiden keskittyminen suurten yritysten ja julkisten tuottajien yksinomaiseksi toimintakentäksi. Tällainen toimi voisi olla esimerkiksi erityisten yrityskauppasäännösten luominen estämään sote-toimialan keskittymistä. Myös kilpailulakityöryhmän ehdottamat niin sanotut rakenteelliset toimenpiteet olisivat tarpeen nimenomaan sote-uudistuksen johdosta ja varsinkin estämään suurten julkisten yksiköiden toiminnasta aiheutuvia kilpailuhaittoja.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- §15 Suoran valinnan palvelut 3 momentti eli laajennettu perustaso tulee poistaa.

§ 16 Sosiaali- ja terveyskeskuksen ja suun hoidon yksikön valinnasta ilmoittaminen 4 momentissa ehdotetaan, että valinnan voisi tehdä aikaisintaan vuoden kuluttua edellisestä. Vuosi on liian pitkä aika, se ei kannusta tuottajia huolehtimaan palvelujen laadusta ja saatavuudesta yhtä tehokkaasti kuin lyhyempi aika. Ehdotamme, että uuden valinnan voisi tehdä aikaisintaan enintään kuuden kuukauden kuluttua edellisestä.